

**ХӨВСГӨЛ АЙМГИЙН
ХАНХ СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН
ХУРЛЫН ТЭРГҮҮЛЭГЧДИЙН ТОГТООЛ**

2017 оны 11 сарын 29 өдөр

Дугаар 27

Турт

Байгаль хамгаалах тасгийн тайланг
хэлэлцэж үнэлгээ дүгнэлт өгөх тухай

Монгол улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 20.1.14, сумын ИТХ-ын ээлжит 3 дугаар хуралдаанаас ТОГТООХ нь

1.Байгаль орчин тогтвортой хөгжлийн тасгийн тайланг авч хэлэлцээд “Хангалттай” хэрэгжсэн гэж үзсүгэй..

2. Байгаль Орчны тогтвортой хөгжлийн бодлогын тасгийн 2017 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний биелэлтийг хавсралтаар баталсугай.

3. Цаашид байгаль хамгаалах тухай хуулиуд болон холбогдох дүрэм журмын хэрэгжилтийг ханган иргэд олон нийтэд хууль сурталчлан таниулах арга хэмжээний талаар ажил зохион байгуулж хагас бүтэн жилээр сумын ИТХ-ын тэргүүлэгчдэд тайлагнаж ажиллахыг БОТХБ-ын тасгийн дарга Э.Амарсанаа,БОХУБ Н.Энхболд нарт үүрэг болгосугай.

4.Тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг ИТХ-ын тэргүүлэгчид болон төсөв санхүү дэд бүтцийн хороонд даалгасугай.

ДАРГА

Л.ДУЛАМХҮҮ

Ханх сумын ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн

2017 оны 11 сарынөдрийн

хуралдааныр хавсралт

**ХАНХ СУМЫН БАЙГАЛЬ ОРЧИН ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГЫН ТАСГИЙН 2017 ОНЫ ҮЙЛ
АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ**

Эрхэм Зорилго "Байгалиа хамгаалах, зөв зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх замаар "ЭКО ХАНХ" болгон хөгжүүлж эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах нөхцлийг хангана"

Зорилт	Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа	Хариуцах эзэн	Биелэлт	Үнэлгээ
2. Ойн Менежментийн Төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажлуудыг хэрэгжүүлэх	1. Ойн тухай сургалт сурталчилгаа явуулна	БОТХБТ, ХУТХГХЗ	Ойн тухай хуулийн сургалт сурталчилгааг сумын бүх багуудын өрхүүдээр явж гарын авлага тараах материал тарааж өглөө. Нийт 306 өрх айл иргэн хамрагдсан байна. ЕБС-ын сурагчид, ойн нөхөрлөл Мэргэжиллийн байгууллагыг хамруулсан сургалт зохион байгуулж ажилсан байна. Нийт 45 иргэн хамрагдсан байна.	100
	2, Үндэсний мод тарих хөтөлбөрийг нийтийн эзэмшлийн ногоон байгууламж, зам талбайтай уялдуулж хэрэгжүүлнэ	ЗДТГ, ХУТХГХЗ	Монгол улсын Ойн тухай хуулийн 31 дүгээр зүйл, "Бүх нийтээр мод тарих үндэсний өдөр" зарлах тухай Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2010 оны 63, 2013 оны 178 дугаар зарилгийн дагуу "Бүх нийтээр мод тарих үндэсний өдөр"- ийг 2017 оны 5, сарын бнд зохион байгууллаа. 10 дугаар сарын 15 ны өдрийн хооронд зохион байгууллаа. Мод тарих ажлыг 2017 оны 10 дугаар сарын 16 ны өдөр	100

	Ой хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэх, сурталчилгаа зохион байгуулна.	Байгаль хамгаалагч, БОХУБ	зохион байгуулсан. Энэ ажилд ЗДТГ-ын 24 ажилтан албан хаагчид оролцож 20 ширхэг шар хуайс, 20 ширхэг шинэс мод тарилаа. Айл өрхүүд хашаандаа 60 ширхэг мод тарив. 26 өрх айл хамрагдсан байна.	100
	Ой хээрийн түймрээс урьдчилан сэргийлэх санамж бичиг гарын авлага 300 ширхэгийг хэвлэж иргэдэд тараасан. Мөн 95 өрх айлаар ой хээрийн түймэр гаргахгүй байх талаар гарын үсэг зуруулж баталгаа гаргаж авсан. Намар самар, жимсний хяналтаар 240 ширхэг гарын авлага бэлтгэж Мөрөн-Ханх, Ханх – Мөрөн чиглэлд зорчих тээврийн хэрэгсэлд хяналт хийж, иргэнд тараан өгч жолооч нараар гарын үсэг зуруулж авч ажилсан. Сумд мод бэлтгэлийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа 7 нөхөрлөл, 1 мэргэжилтний байгууллагуудтай ой хээрийн түймрийн хариуцлагын гэрээ хийж ажиллаж байна.			100
	4. Мод бэлтгэлийн талбайд тусгаарлалтын ажил хийлгэх	Сум дундын ой анги, байгаль хамгаалагч,	Мод бэлтгэлийн талбай тусгаарлалтын ажлыг Их сант хайрхан ХХК, Таана, Доргот, Жинст, Тойн Жинст, Тургын өндөр, Баян жилх, Бидний зам нөхөрлөлүүдэд хийж гүйцэтгэв. 93 га талбайд	100
	5. 2015 оны ойжуулалтын дутуу ажлыг 1,6 га д хийлгэх	Ойн мэргэжилтний байгууллага Буурлын тайга ХХК	Тухайн мэргэжилтний байгууллага УТХГ-ын ойн санд 1,6 га талбайд ойжуулалт хийх өртэй Хөвсгөлийн УТХГ-т мэдэгдсэн. Хариу ирээгүй байгаа	30
6. Модны үр түүж үрийн нөөц бүрдүүлэх		Байгаль хамгаалагч, ойн	Оросын холбооны улсын Тунхэн мужийн нутаг дэвсгэрээс зэрлэг чачарганы үр түүж нөөцлөв. 1,5 кг	100

Ойжуулалт	Ойжуулалт нөхөн сэргээх арга хэмжээний ажлыг хийж гүйцэтгэх	Ойжуулалт нөхөн сэргээх арга хэмжээний ажлыг Нарс шинсэн төгөл нөхөн хийж гүйцэтгэх өртөй байсан.		
	Тарьц суулгац худалдан авах	Нарс шинсэн төгөл сум дундын ой ангиас 100 ширхэг шар хуайсны тарьц суулгац худалдан авсан		100
	7. Ой цэвэрлэгээ хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажилд бэлтгэж шатсан ойн нөөцийн судалгааг гаргах	УТХГ-ын байгаль хамгаалагч нар гаргаж байгууллагатаа тайландаа тусгаж өгсөн байна.		70
	8.Ойд арчилгаа, цэвэрлэгээний огтлолт 70 га талбайд хийх	Арчилгааны огтлолт 5 га талбайд, цэвэрлэгээний огтлолт 24,5 га талбайд хийж гүйцэтгэлээ.		100
Усны менежментийн талаар	9.Булаг шандын эх хашиж хамгаалах	Долоон –Уулын булгийг УТХГ-ын байгаль хамгаалагч Г.Ухнаа хашсан, Задатын булгийг УТХГ-тай хамтарч хашиж хамгаалсан байна.		100
	Мөсний зузаан хэмжих аюулгүй байдлыг хангах, мэдээг аймгийн онцгой байдлын газарт хүргүүлэх.	Мөсний зузааныг Ханхаас Хатгал хүртэл 6 км тутамд 23 цэг дээр хэмжиж 130 км мөсөн замаар явж онцгой байдалд мэдээг хүргүүлж ажилсан. 2017 оны 1 сарын 6 нд хийсэн байна.		100
	10.Гол, нуур, булаг шандын усны дээж авч шинжилгээнд оруулж байх.	Усны дээжийг сар бүр УЦУОШГ-ын лаборторт илгээдэг.		100

	11. Мөсний зузаан хэмжиж мэдээлэлийн санд оруулах	БОТХБТ, цагда агын хэсэг, нуурын усны харуул	Мөсний зузааныг 12 сарын 15 наас 4 сарын 15 хүртэл сар бүрийн 10 хоног тутам хэмжиж мэдээг байнга гаргадаг	100
	12. Ус цаг уурын аюулт болон гамшигийн мэдээ, мэдээллийг нийтэд мессежээр тараах ажлыг нэмэгдүүлэх, чанартай болгох	УЦУ	Мэдээ мэдээллийг албан байгууллага, аж ахуйн нэгж, малчид, 165 иргэдэд 7 хоног тутам / багц мессж / үйлчилгээгээр тараадаг.	100
	13. Усны түвшинг хэмжиж бүртгэл хөтлөх	Ус, цаг уур	Усны түвшинг өдөр бүр 2 удаа хэмжиж сард нэг удаа тайлан гаргадаг.	100
Зэрлэг ан амьтны тогтвортой өсөж үржих нөхцлийг бүрдүүлэх	14. Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгаар дамжуулж БОАЖЯ-нд хандаж, зэрлэг цаа бугын тооллого хийлгэх	Улсын тусгай хамгаалалттай газар	Хөрөнгийн асуудал шийдэгдээгүй	30
	15. Биотехникийн арга хэмжээг хийх цаг хүндэрсэн үед өвс, тэжээл тавьж өгөх. Хужир шүүгээр мараа сэргээх	БОТХБТ	Биотехникийн арга хэмжээнд 500 кг давсаар мараа сэргээж, 15 тн өвс бэлтгэж нөөцөлсөн.	100
	16. Загасны үржлийн үеийн хяналт шалгалтыг удирдамжийн дагуу тогтмол хийх	БОТХБТ	2017 оны 04 сараас 01-ны өдрөөс 06 сарын 15 ны өдөр хүртэл Ажлын удирдамжийн дагуу УТХГ-н тай хамтарч ажиллаа. Хавцал, Шивдэгийн даваанд хяналтын пост ажилласан байна.	100
	17. ОХУ-аас орж ирж буй жуулчдын спорт загас барих	БОАЖЯамна	ОХУ-аас орж байгаа жуулчдад загасны зөвшөөрөлийг зохих хууль дүрмийн дагуу	100

	асуудлыг шийдвэрлүүлэх	ас	олгож ажилласан. 2017 онд 800 ширхэг загас барих эрхийн аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2017 оны 04 сарын 28 өдрийн 79 тоот тогтоолоор баталсан. Орон нутгийн орлогот 4200000 төгрөгийн орлого төвлөрсөн. Аймгийн Засаг дарга ирж ажласаны үр дүнд 2018 онд барих загасны асуудал шийдэгдсэн.	
	18. Хууль бус ангийн зөрчлийг иргэдийн оролцоотой хянаж, мэдээлэл өгөгчдөд урамшуулал олгох тогтолцоог хэвшүүлнэ	БОТХБТ, ХУТХГХЗ	Мэдээлэл ирээгүй. Иргэдэд сурталчилсан. Одоогын байдлаар мэдээлэл ирээгүй.	30
Хөрсний бохирдол элэгдэл, эвдэрлээс хамгаалах, хог хаягдлын талаар	Хогийн цэгийн тэмдэгжүүлэлт хийж самбар байрлуулна.	Хогийн бүлэг	Хогийн цэгийн тэмдэгжүүлэлт хийгдэж УТХГ-ын хяналтын пост ажиллуулж хогийн цэгийг давхар хяналтанд авсан	70
	Шинэ хогийн цэгт торон хашаа барих	Хөвсгөл зам ххк	Хөвсгөл зам ХХК-тай гэрээ хийсэн одоо ашиглаж байгаа шинэ хогийн цэгээс карер ашиглаж байгаа. Энэ ажил дуусхад торон хашаа хийж хогийн цэгийг бүрэн ашиглалтанд оруулж хүлээлгэж өгнө. Хөрөнгө мөнгөний асуудал шийдэгдсэн.	70
	Хуучин хогийн цэгийг нөхөн сэргээлт хийж хамгаалалтанд авах	БОТХБТ	Хуучин хогийн цэг нөхөн сэргээлт явагдаж байна. Олон наст ургамлын үр цацаж нөхөн сэргээх ажил хийсэн	100
	Хогийн тариф шинэчлэн тогтоож дагаж мөрдөх	БОТХБТ	Сумын ИТХ-ын тэргүүлэгчдийн хурлаар хог хаягдлын хураамжийн үнийн тариф батлагдсан. 2017 оны	

	Хур хог хаягдлыг цэвэрлэж эзэнгүй хог хаягдалыг устгах	Хогийн бүлэг, БОТХБТ, байгаль хамгаалагч	75 иргэнд хог хаягдлын тухай хуулиур сурталчилгаа хийж гарын авлага тараав. "ЦЭВЭР САЙХАН ОРЧИН" аяны нээлтийг 2017 оны 06 сарын 09 ны өдөр хийж сумын төвийн их цэвэрлэгээнд сумын бүх өрх, албан байгууллага, аж ахуйн нэгжүүд хамрагдав. Нийт 294 өрхийн иргэд төвийн 5940 га талбайг 5 хэсэг болон хуваагдаж цэвэрлсэн. 4 нөхөрлөл, 1 мэргэжлийн байгууллагын ЗИЛ 130, ЗИЛ 131 маркын машинаар 16 тэвш хог цэвэрлэж ачиж хогийн цэгт буулгасан байна. Мөн 0,2 га газрыг хамарсан 3 эзэнгүй хог хаягдлын цэгээс 6 тэвш хог ачиж хаясан байна. Сумын төвийн урд талд байрлах 13 овоо Ханхын голын аялал жуулчлалын бүсэд байрлан 1934 өөс 1950 он хүртэл хог хаяж байсан хуучин хогийн цэг буюу эзэнгүй хог хаягдал болох 2 га газрын хогийг цэвэрлэх ажилд нийт төрийн албан хаагч 70 хүн оролцлоо. Хур хог хаягдал цэвэрлэж ачих ажилд Саяан радиан ХХК 500000 мянган төгрөг, Мөнх сарьдаг ХХК 300000 мянган төгрөг тус тус хандивлав. 2 га талбай хамарсан 70-80 жилийн хур хог ингэж цэвэрлэгдэж сайхан боллоо. Нийт 16 тэвш хог ачиллаа.. Хог хаягдлын хууль шинэчилж батлагдсаныг иргэдэд гарын авлагаар бэлтгэн тарааж Сумын ИТХ-ын дарга, Засаг дарга, Багийн Засаг дарга, Сумын Засаг даргын Орлогч нарт хуулийг хэвлэж өглөө.	100
--	---	---	--	------------

	Нуурын эрэг дагуух ОО-ын асуудлыг шийдвэрлэх	Төсөл	Эко ариун цэврийн ОО барьж байршуулав. Үүнийг Байгалийн цогцолборт газрын аялал жуулчлалын бүсэд 2, орчны бүсэд 7-г байрлуулсан.	100 %
БОТХБТ-ын үйл ажиллагааг тогтмолжуулах	Сантын даваанд эргүүл хяналтын пост барина. /борсогийн гүүр/	БОТХБТ	Сантын даваан хяналт шалгалтын пост баригдаж хяналт шалгалтын ажил хийгдсэн.	100
	БОТХБТ-ийн өргөтгөсөн хуралдаан хавар намар зохион байгуулах	БОТХБТ	БОТХБТ-ын хуралдааныг 2017 оны 03 сарын 25 өдрийн зөвлөлгөөнөөр тасгын төлөвлөгөө баталж, 11 сарын 19 ны өдрийн зөвлөгөөнөөр тасгын ажил дүгнэж 2018 оны төлөвлөгөө хэлэлцэв. тус бүр 45 хүний бүрэлдэхүүнтэй зөвлөлөгөөн зохион байгуулав.	100
	Байгаль экологийн талаархи сургалтыг ЕБС дээр зохион байгуулах	Байгаль хамгаалагч	ЕБС-д цаг авч сургалтууд зохион байгуулж байна. Хог хаягдлын тухай хуулийг амьдралд хэрэгжүүлэх тухай, ойгоос хэргэлсэн түлшний модны үнийг төлөөгүй бол зөрчиллийн тухай хуулийн 26.4 дахь заалтаар аргна хэмжээ авах тухай 8-12 ангийн сурагчдад сургалт явуулсан.	100
ЭКО аялал зохион байгуулах	ЭКО аялал зохион байгуулах	БОТХБТ	УТХГ-ын байгаль хамгаалагч нартай хамтарч эко явган аялалыг Хирвэсээс Вант хүртэл зохион байгуулсан. Эко бүлгийн сурагчид хамрагдав.	70
	Газар өмчлөл зохион байгуулна	Газрын даамал	Газар өмчлөлийн аян зохион байгуулж 19 өрх хамрагдсан байна	100

Газар зохион байгуулалт ын талаар	Зөвшөөрөлгүй баригдсан хашаа, илүү гарч баригдсан газрыг татуулах Шинэ хороололыг гудамжуулах	Газрын даамал	Шинэ хороололыг гудамжлуулж хаягжуулсан. УТХГ-т байрлах зөвшөөрөлгүй баригдсан 2 хашааг буулгав.	100
	Хадлангийн талбайг пайзжуулах	Газрын даамал, БОТХБТ	Хадлангийн талбайд ЗД-ын захирамж гаргуулж ажиллсан.	80
	Аялал жуулчлал, отгийн зориулалтаар гарсан газруудад хяналт хийх.	БОХУБ, Газрын даамал, Засаг даргын орлогч	БОАЖ яамны ажлын хэсэг ирж хяналт хийж зарим газрыг хураах шийдвэр гаргав.	100
Аялал жуулчлалы н талаар	Аялал жуулчлалын зөвөлгөөн зохион байгуулах	Мэргэжилтэн БОТХБТ, ЗДТГ	Төслийн ажилчидтай хамтран Хатгал тосгонд 2 удаа зөвөлгөөнд оролцсон.	70
	Ханх суманд гадаадын жуулчин, дотоодын аялагчдад зориулсан мэдээллийн самбарыг мэдээллийн төвд байрлуулах	мэргэжилтэн	Мэдээллийн самбар хийж байрлуулсан. Аялагчид зориулсан гарын авлага 1000 ширхэг хийж тараасан байна.	100
	Орон нутгийн иргэдэд мэргэжлийн байгууллагатай хамтран аялал жуулчлалын талаар мэдээлэл сургалт	Төсөл мэргэжилтэн	Сургалт суртчилгааг төслийн мэргэжилтэн ирж зохион байгуулж, жуулчны баазын төлөөлүүдийг Хатгал тосгонд 2 удаа сургалтанд хамруулсан.	

	сурталчилгаа зохион байгуулна.			
	Өвлийн аялал жуулчлал хөгжүүлэх зорилгоор Аялал жуулчлалын компаниудтай хамтран “Далай ээжийн өвөл” эвэнт арга хэмжээг зохион байгуулна.	БОТХБТ, Аялал жуулчлалын баазууд	Далай ээжийн өвөл эвэнт арга хэмжээ зохион байгуулж мөсний шагай, тэшүүрийн тэмцээн зохион байгуулсан.	100
	Аялал жуулчлалын маршрут, отогын цэгийн байршил тодорхой болгох	Газрын даамал, аялал жуулчлалын мэргэжилтэн	УТХГ-аас дотоод бүсчилэлээр аялал жуулчлал отгын маршруутын хэлэлцүүлэг хийгдэх. Холбогдох аямнаас мэргэжилтэнд ирж хийх ажил хүлээгдэж байна. Сумаас шаардагдах холбогдох материал бэлэн болсон байгаа.	70
Хяналт шалгалт	Аймгийн аялал жуулчлалын мастер төлөвлөгөөнд санал оруулах ажлыг зохион байгуулах	Аялал жуулчлалын мэргэжилтэн	Аялал жуулчлалын мастер төлөвлөгөөг боловсруулж хүргүүлсэн	100
	Хууль бус ан агнууртай тэмцэх хяналт шалгалт зохион байгуулах	БОХУБ, УТХГ-ын хэсэг	Хяналт шалгалтын хамтран зохион байгуулсан.	70
	Хууль бус мод бэлтгэлттэй тэмцэх хяналт шалгалт	БОХУБ, байгаль хамгаалагч, УТХГ-ын хэсэг	Хууль бус мод бэлтгэлийн хяналт шалгалтыг 15 удаа хийж 2 зөрчил илэрүүлж арга хэмжээ авсан. Сумын 7 нөхөрлөл, ойн мэргэжлийн байгууллага, иргэнд нийт 15 удаа хяналт хийсэн. Хөрөө рамуудад шалгалт хийж эрхийн бичгийг үндэслэн	100

Орон нутгийн орлого төвлөрүүлэлт			БОХУБ мод зүсэх эрх олгож байна. Хөрөө рам ажиллуулах журмыг зөрчиж БОНБЕУ – гээ хийлгээгүй 3 хөрөө рам ажиллуулж байгаа иргэнд тус бүр 300 нэгжийн торгуулийн арга хэмжээ авлаа.	
	Хог хаягдлын цэгт хяналт шалгалт	БОХУБ	Хог хаягдлын цэгийн хяналт шалгалтыг хуучин хогийн цэг дээр 4 удаа хийж иргэн Ө.Даваадоржид хог хаягдлын тухай хуулиар БОХУБ торгуулийн арга хэмжээ авч ажилласан	90
	Байгалийн дагалт баялагын ашиглалтын хяналт шалгалт	БОХУБ, байгаль хамгаалагч, УТХГ-ын хэсэг	Байгалийн дагалт баялаг ашиглалтын хяналт шалгалтыг 2017 оны 08 сарын 01 нээс 2017 оны 10 сарын 01 ны өдөр хүртэл хийж гүйцэтгэсэн.	100
	Мөсөн дээрхи хяналт шалгалт	БОХУБ, байгаль хамгаалагч, УТХГ-ын хэсэг	Жил бүр хяналт шалгалтын ажил хийгдсэн.	100
	Газар олголтын талаар хяналт шалгалт	Газрын даамал, БОХУБ	3, 5 сард БОХУБ Энхболдтой хамтран шалгалт хийв.	100
	Ойн гоожингийн орлого	Байгаль хамгаалгч	2017 оны 11 сарын байдлаар 2100000	
	Байгалийн дагалдах баялаг ашигласны төлбөр	Байгаль хамгаалгч	894000	100

	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласаны төлбөр	Байгаль хамгаалгч	530000	100
	Ус ашигласаны төлбөр	Байгаль хамгаалгч	ус ашигласаны төлбөр 1498438 төгрөг 321%, ус аймаг 538934 төгрөг 80% тус тус орсон байна.	100
	Газрын төлбөр	Газрын даамал	10 сарын байдлаар 3000000	100
	Загасны хураамж	Байгаль хамгаалгч	4200000	100
	ИТХ-ын Тэргүүлэгчдээс өгсөн үнэлгээ			

БАЙГАЛЬ ОРЧИН ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛИЙН БОДОЛГЫН ТАСГИЙН ТАЙЛАН ГАРГАСАН: БАЙГАЛЬ ХАМГААЛАГЧ

Х.ХИШИГЖАРГАЛ